

A. LEVENT TÜZEL
İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

13.06.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununda yer alan devlet yardımının yürürlükten kaldırılmasına ilişkin Yasa Teklifi ve Gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

A. Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Anayasa			
Tarih:	9 Haziran 2013		E. No: 2/1630	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
13 Haziran 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİN HİZM. BAŞKANLIĞI
13 Haziran 2013
No: 220847

GENEL GEREKÇE

Siyasi partilere hazine yardımı uygulamaları 1960'lı yıllardan itibaren, siyasi partilerin kamu yararına kurumlar olduğu iddia edilerek, eşitlik ve adalet ilkelerine dayandırılarak gündeme getirilmektedir. Türkiye'de, 1965 yılında uygulanmaya başlanan hazine yardımı, eşitlik ve adalet prensiplerine tümüyle aykırı olduğu gibi, çoğunluk partilerinin keyfiyetle belirlediği hukukla, hakkaniyetsiz ve gayri meşru bir uygulama biçimine dönüştüğü apaçık ortadır.

Bu uygulama, partilerin kamusal bir hizmet yapmalarına karşın özünde kamu kuruluşu olmadıkları gerekçesi ile olduğu kadar, yurttaşların vergileri ile oluşan kaynakların yurttaşların benimsemediği programları savunan partilerin desteklenmesi amacıyla kullanılmasının ahlaki boyutu açısından da sorgulanmaktadır.

"Türkiye'deki uygulaması itibariyle Hazine yardımı, siyasetin görselleşmesinin yarattığı sosyolojik zeminle birleşerek, partiler alanında ekonomik oligopol oluşmasına yol açmakta ve tümüyle antidemokratik bir rekabet ortamı yaratmaktadır." Bu haliyle ülkemizde hazine yardımının meşru bir uygulama olduğu söylenemez.

Hazine yardımı, partiler hazine yardımı almadan siyaset yapamayacakları, bağımsız olamayacakları varsayımına dayanmaktadır. Oysa 1960'lardan önce siyasi partilere hazine yardımı uygulaması olmamasına karşın, partiler varlıklarını sürdürüyor ve siyaset yapıyorlardı. Öte yandan yardıma hak kazanmak için gerekli subjektif ölçütlere ulaşamayan fakat etkili bir şekilde siyaset yapan pek çok partinin var olduğu bilinmektedir. Bu durumda Hazine yardımı, siyasi partilerin var olabilmeleri ve etkin siyasi görüşlere sahip olabilmelerinin zorunlu koşulu değildir. Nitekim, emekçi sınıf partileri ve düzen karşıtı siyasi partiler, %7'nin altında oy alan partiler, hazine yardımı olmadan siyasi mücadelelerini sürdürmektedir. Kaldı ki, parlamentoda sayısal çoğunluğu elinde bulunduran, egemen çevrelerinin çıkarlarını esas alan siyasi partilerin 2005 yılında yaptığı yasal düzenleme ile, bağımsız adaylarla %10 baraj engelini aşp, Meclis'te grup kuran DTP ve BDP'ye hazine yardımı verilmesinin engellendiği apaçık ortadadır.

Hazine yardımı, uygulandığı tüm ülkelerde ya tartışmalara neden olmakta ya da son derece esnek ölçülerle hayata geçirilmektedir. İtalya'da 1993'te yapılan referandumla halk, partilere hazine yardımı yapılmasına karşı oy kullanmış ve uygulamayı yürürlükten kaldırmıştır.

Siyasi partilere devletçe yapılan hazine yardımının bütçeye yükü giderek artmaktadır. Maliye Bakanlığı'nın Ocak 2013 ayı bütçe gerçekleştirmelerine göre, 145.1 milyon liralık Hazine yardımı, siyasi partilere 2014 yılında yapılacak yerel seçimler için aktarılmış bulunmaktadır. Partilerin aldıkları oy miktarına göre; AKP'ye 81 milyon 456 bin, CHP'ye 42 milyon 465 bin lira, MHP'ye de 21 milyon 261 bin lira Hazine yardımı yapılmış, BDP'ye ise TBMM'de grubu bulunan partiler arasında yer almasına rağmen seçimlere bağımsız adaylarla katıldığı gerekçesiyle Hazine yardımı verilmemiştir.

Öte yandan, genel ve yerel seçimlerin ayrı ayrı yapılmasına dair yeni yasal düzenleme nedeniyle, iki yıl üst üste seçim yapılacaktır. Milletvekili seçimlerinin yapılacağı yıl Hazine yardımı 3 kat, yerel seçimlerin yapılacağı yıl ise 2 kat olarak ödeme yapılmaktadır. Bu durum, ülke bütçesine çok büyük bir külfet getirmektedir. 2014 yılında yapılacak yerel seçimler için sadece üç partiye 145 milyonu bulan Hazine yardımının, 2015 yılında yapılacak genel seçimler 250 milyona yaklaşacaktır. Milyonlarca yurttaşın asgari ücretin yarısıyla, açlık ve sefalet koşullarında yaşadığı, kurlsız, kölece, karın tokluğuna çalıştırıldığı koşullarda, emekçilerin ücretlerinden ve tükettiği ürünlerden alınan vergilerinden oluşan bütçeden siyasi partilere devlet yardımı yapılması gayri meşru ve gayri ahlakidir.

Türkiye’de hazine yardımından yararlanma ölçülerinin hükümetlerce sürekli değiştirilmesi ve asgari % 7 oy alma şartı gibi yüksek ölçütlerle tanımlanması, uygulamanın meşruiyetini, adalet, eşitlik ve etik prensipleri açısından toplumun büyük çoğunluğunca sorgulanmaktadır. Kaldı ki, parlamentodaki parti gruplarına ulaşım araçları, büro ve toplantı salonları, milletvekili sayısına göre değişen sayıda danışman (en az on), uzman, büro personeli, büro araç gereçleri; ayrıca her milletvekiline, parlamento çalışmalarında yardımcı olmak üzere üç personel, büro, büro araç gereçleri, kırtasiye masrafları karşılamakla devlet yardımı yapılmaktadır.

Sonuç olarak, ülke ve kent yönetimlerinin belirlendiği seçimler, temsil adaletinin sağlandığı, yurttaşların hiçbir baskıya maruz kalmadan, temsilcilerini özgür iradeleriyle serbestçe belirleyebildiği, siyasi partilerin eşit şartlarda rekabet ettiği, fikirlerini toplumla buluşturduğu koşullarda ülke sorunlarını çözmenin bir dayanağı olacaktır. Bundan hareketle, siyasi partilerin seçim çalışmalarında hakkaniyet ve siyasi etik değerlerini zedeleyen, uygulamada meşruluğunu yitirmiş olan, siyasi partilere yapılan devlet yardımının tamamen yürürlükten kaldırılması gerekir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 61. Maddesine göre, siyasi partilerin gelirleri arasında sayılan **“devletçe yapılacak yardımlar”** yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2- - 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun “Devletçe Yardım” başlıklı Geçici 1. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Seçimlere giren siyasi partiler arasında ayrımcılık yaratan, hakkaniyet ilkesini ihlal eden, tüm yurttaşlardan toplanan vergilerden oluşan hazine kaynaklarının önemli bir bölümünün devlet yardımı adı altında siyasi partilerin bir kısmına aktarılması şeklindeki ayrımcı uygulamasına son verilmiştir. Teklifimizle, kamu yararı ve Anayasanın eşitlik ilkesi gözetilerek, seçimlere giren siyasi partilerin, kendi politikalarını tartışma ve adaylarını tanıtmaya çalışmalarında devlet kaynaklarının kullanılması önlenmiş, Bütçeye gelir getirici bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

**2820 SAYILI SİYASİ PARTİLER KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın "Gelirler" başlıklı 61. Maddesinin **Devletçe yapılan yardımlara ilişkin** (j) fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın '**Devletçe Yardım**' başlıklı Geçici 1. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.